

E. Sayısı:1972/25

K. Sayısı:1972/36

"...

I- Davacının gerekçesi özeti :

1- Evvelce yükselme için yeterince kadro, bulunmadığından üç üst dereceye kadar kadrosuz yükselme olanaklarından yararlanan hâkimlere ve o sınıftan sayılan kimselere 657 sayılı Kanuna 1327 sayılı Kanunun 90 inci maddesi ile getirilen ek geçici 8 inci maddenin birinci fıkrası ve 1376 sayılı 1971 Yılı Bütçe Kanununun 9 uncu maddesinin son dan bir önceki fıkrası uyarınca buldukları aylık derecelerine eşit kadrolar verilmiştir.

Dava konusu hüküm, 1972 Yılı Bütçe Kanun tasarısının 15 inci maddesinde yok iken Bütçe Karma Komisyonunda gerekçesiz bir değişikliğe üzerine maddeye alınmış ve böylece kadro üstü derecelerden aylık alanlara verilen yeni kadroların kişiye bağlı bulunduğu, herhangi bir nedenle boşalınca kaldırılmış sayılacağı ilkesi benimsenmiştir.

Oysa boşalan kadroların nasıl dağılacığı özel bir yasa olan Hâkimler Kanununun 58 inci maddesiyle düzenlendiği Anayasa'nın 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının ise "..... bir kadronun kaldırılmasını" Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görmesine bağlı tuttuğu ortadadır.

657 sayılı Kanunun "kadroların her yıl bütçe kanununda gösterileceği" ni belirleyen değişik 33 üncü maddesinde kadroların bütçe Kanununu ile kaldırılması Öngörülmediği gibi bu kanunun değişik 1 inci maddesinde hâkimlik ve savcılık mesleklerinde ve bu meslekten sayılan görevlerde bulunanların 657 sayılı Kanuna tabi olmadıkları; ek geçici 7 nci maddede de özel kanunlar yürürlüğe girinceye kadar aylık ve ödenek hükümleri dışında 788 sayılı Memurin, 1108 sayılı maaş, 2556 sayılı Hâkimler Kanunlarının uygulanmasının sürdürüleceği açıklanmıştır.

Demek ki bir hâkimlik kadrosu Bütçe Kanunu ile değil ancak bir yasa ile kaldırılabilir. Anayasa'nın 64 üncü maddesi kanun koyma, değiştirme ve kaldırmayı, Bütçe Kanun tasarılarını görüşüp kabul etmeyi ayrı ve başka nitelikte yetki ve işlemler olarak benimsemektedir. Bütçe Kanunları ile öteki yasaların birbirlerinden değişik nitelikleri Anayasa'nın 92 ve 94 üncü maddeleriyle Görüşme ve Kanunlaşma Evrelerinde değişik yöntemlere bağlanmalarını gerektirmiştir. İptali istenen hüküm, 657 sayılı Kanunun ek geçici 8 inci Hâkimler Kanununun 58, 45 sayılı Kanunun 2 nci maddeleriyle ilgili bulunduğundan bu kanunların çıkarılması yöntemlerine göre düzenlenmesi zorunlu iken değişik yönetime bağlı 1972 Yılı Bütçe kanunu içinde yer aldığından Anayasanın 64 ve 92 nci maddelerine aykırıdır.

2- 21 /2 /1969 günlü Resmi Gazete'de yayınlanan 7/1/1969 günlü 24/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararında açıklandığı üzere dava konusu kuralın "Bütçe ile ilgili hüküm"lerden sayılmasına olanak yoktur. Oysa Anayasa'nın 126 ncı maddesinin son cümlesinde "Bütçe Kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiç bir hüküm konulamaz." denilmektedir. Şu duruma göre dava konusu hüküm Anayasanın 126 ncı maddesine aykırıdır.

3- Dava konusu hüküm boşalan bir yere hâkim atanamaması veya geçici görevli bir hâkimin oraya gönderilmemesi gibi aksaklıklara yol açacak; gerektikçe Bütçe kanunlarına ek kanunlarla yeni kadrolar alınmasındaki güçlükler de bu aksaklıkları artıracaktır.

E. Sayısı:1972/25

K. Sayısı:1972/36

4- Anayasa'nın 144 ncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Bir mahkemenin veya bir hâkimin kadrosunun kaldırılması veya bir mahkemenin yargı çevresinin değiştirilmesi, Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görmesine bağlıdır." Kuralı yürütme organının bizzat veya yasama yoluyla bir mahkemenin veya bir hâkimin kadrosunu doğrudan doğruya kaldırılmasına engel olacak niteliktedir. Dâva konusu hüküm bu yönden de Anayasa'ya aykırıdır."